

VALTIONEUVOSTON ASETUS AJONEUVOJEN KÄYTÖSTÄ TIELLÄ ANNETUN ASETUKSEN 11 §:N MUUTTAMISEKSI

Esityksen pääasiallinen sisältö

Valtioneuvoston asetuksella esitetään muutettavaksi ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992) 11 §:ää tien käyttökieltoa koskevien poikkeusten osalta. Tien käytön sallivia poikkeustapauksia esitetään laajennettavaksi kattamaan myös tapaukset, jolloin maastoajoneuvoa saisi kuljettaa tilapäisesti sen käyttömaaston välittömässä läheisyydessä olevalla yleiselle liikenteelle tarkoitettulla alueella kun siihen on lisättävä polttoainetta, se on siirrettävä tieliikenteeseen käytettävästä ajoneuvosta maastoon tai kun sitä säilytetään tällaisella alueella sijaitsevalla pysäköintipaikalla.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että moottorikelkoilla ja muilla maastoajoneuvoilla saisi sen käyttömaaston välittömässä läheisyydessä käyttää muun tieliikenteen kanssa yhteisiä tankkauspalveluita ja paikoitusalueita. Siirtyminen kauempaa näille alueille, ei olisi jatkossakaan mahdollista yleiselle liikenteelle tarkoitettua tietä pitkin.

Asetusmuutos esitetään tulemaan voimaan 1.11.2006.

Valtuus asetuksen antamiseen on tieliikennelain (267/1981) 91 §:ssä.

Nykytila, tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Tieliikennelain 91 §:n mukaan maastoajoneuvoa ei saa käyttää tiellä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää moottorireen ja pyörillä varustetun muun maastoajoneuvon vähäisestä käyttämisestä myös muulla tiellä kuin moottorikelkkailureitillä.

Nykyisin tien käyttö on asetuksella sallittu tien tai sillan ylitykseen ja tilapäisesti silloin, jos maaston olosuhteet tai kuljetustehtävä tekevät maastossa liikkumisen kohtuuttoman vaikeaksi tai jos sitä on pidettävä tien turvallisen ylittämisen kannalta tarpeellisenä.

Moottorikelkkailureitille tai muutoin maastoon tai jääpeitteiselle vesialueelle pääsy edellyttää usein ajoneuvon siirtämistä tai kuljettamista esim. tieliikenteeseen rekisteröidyn ajoneuvon peräkärryllä. Purettaessa, lastattaessa tai säilytettäessä maastoajoneuvoa, joudutaan sillä tämän takia usein käytännön syistä ajamaan myös yleiselle liikenteelle tarkoitettulla paikoitusalueella tai levähdysalueella. Sama käytännön tarve syntyy kun maastosta poikettaessa käytetään maaston välittömässä yhteydessä yleisen liikenteen käytössä olevaa ja siksi tiealueeksi katsottavaa huoltoasemaa tankkausta varten.

Nyt esitetyllä muutoksella on tarkoitus sallia maastoajoneuvon käyttö tiellä silloin, kun se on maastoon siirtymisen, ajoneuvojen säilyttämisen ja tankkauksen kannalta tarkoituksenmukaista. Samalla rajattaisiin asetuksella säädetyt poikkeukset käyttää

yleistä tietä koskemaan yksiselitteisesti vain siinä mainittuja tarkoituksia. Pykälän rakenne jäsennettäisiin vastaamaan uutta rajausta.

Esitys perustuu osittain ympäristöministeriön työryhmään, joka 2005 valmistuneessa mietinnössään esitti varsinaisen maastoliikenteen rahoitusta koskevan toimeksiantonsa lisäksi useita ehdotuksia luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämiseksi. Esityksen taustalla on myös voimakkaasti kasvaneen maastoliikenteen aiheuttama tien käytön lisääntynyt valvonnan tarve ja epäselvyydet nykyisten säädösten tulkinnasta.

Asetuksella ei ole tarkoitus laajentaa tien käyttöoikeutta laajemmin kattamaan mm. matkailupalvelualueiden kevyen liikenteen väyliä tai muuta yleisen liikenteen seassa tapahtuvaa liikkumista. Siirtymisen tankkaus-, levähdys- tai paikoitusalueelle tulee siten aina tapahtua suoraan maastosta, moottorikelkkailureitiltä tai jääpeitteiseltä vesialueelta. Moottorikelkan ja muiden maastoajoneuvojen käyttö matkailupalveluiden yhteydessä tapahtuu yleensä kokemattomien kuljettajien toimesta ja sen tähden pidetään tärkeänä, että maastoajoneuvojen pääsääntöinen käyttö olisi jatkossakin ohjattu moottorikelkkailureiteille ja maastoliikenteen käyttöön osoitetuille maastoalueille.

Vaikutukset

Esityksen katsotaan selkiyttävän nykyistä tilannetta, jossa nykyisten säädösten puitteissa ei ole yksiselitteisesti mahdollista mm. tankkaus- ja paikoituspalvelujen järjestämiseen moottorikelkkailuväylien yhteyteen. Nykyisten säädösten valossa huoltoasema tai paikoitusalue, joka on myös yleisen liikenteen käytössä, katsotaan aina tieksi, eikä siellä saisi ajaa maastoajoneuvolla. Käytännön syistä näin kuitenkin joudutaan jatkuvasti tekemään. Asetuksessa nykyisin voimassaoleva valtuutus liikkua muutoinkin tilapäisesti tiellä, on alun perin tehty tässä tarkoituksessa, mutta osa kuljettajista on äärimmäisissä tapauksissa tulkinnut sen tarkoittavan alkuperäisestä tarkoituksesta poiketen kaikenlaista satunnaista tiellä liikkumista. Selkeyttämällä säädöstekstiä myös rakenteellisesti luotaisiin paremmat puitteet tulkita säädöksen tarkoitusta yksiselitteisesti.

Koska muutoksilla olisi tarkoitus saattaa säädökset vastaamaan lähinnä nykyistä käytäntöä, ei muutoksilla katsota olevan erityisiä liikenneturvallisuusvaikutuksia. Tilapäiskäytön rajaaminen selkeämmin tiettyihin tarkoituksiin, parantaisi valvonnan mahdollisuuksia puuttua mm. säädösten vastaisiin maastoon siirtymisiin yleistä tietä pitkin. Muutokset helpottaisivat matkailupalveluiden, reittien ja muiden maastoliikenneväylien suunnittelua, toteutusta ja käyttöä, kun lainsäädännön puitteet ovat selkeät.

Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä ympäristöministeriön maastoliikennemaksutyöryhmän mietinnössä esitettyjen ehdotusten pohjalta. Asetusmuutoslusunnos on ollut lausunnolla viranomaisista ja sidosryhmillä. Luonnoksesta lausuntonsa ovat antaneet oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, ympäristöministeriö, puolustusministeriö, Liikkuva Poliisi, Ajoneuvohallintokeskus, Tullihallitus, Metsähallitus, Tiehallinto, Liikenneturva, Autoliitto, Autoalan Keskusliitto Ry, Kuluttajavirasto, Kuntaliitto, Rovaniemen kaupunki, Suomen luonnonsuojeluliitto, La-

pin Liitto, Mönkkärit ry, Yleinen Teollisuusliitto, Teknisen Kaupan Liitto ry ja Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry. Suomen luonnonsuojeluliittoa lukuun ottamatta, kaikki lausunnonantajat pitävät esitettyjä muutoksia tarpeellisina. Itse asetusmuutostekstiä esitetään kuitenkin useassa lausunnossa täsmennettävän, ettei tarkentavaksi tarkoitettua säädöstä tulkittaisi nykyisen tienkäyttöoikeuden edelleen laajentamiseksi. Tavoitteena pitäisi lausunnonantajien mielestä säilyttää nykyisen lainsäädännön täsmäntäminen ja tulkinnan yhdenmukaistaminen. Suomen luonnonsuojeluliiton perustelut vastustavalle kannalleen ovat yleisesti samat eli taustalla on huoli erityisesti moottorikelkkailun moottorikelkkailureiteistä erillisen liikenteen lisääntyminen. Päähuomio Suomen luonnonsuojeluliiton lausunnosta kohdistuu kuitenkin Maastoliikennelakiin, joka kuuluu ympäristöministeriön toimivaltaan ja jonka uudistamistyö on alkamassa vuonna 2007. Lausuntojen pohjalta asetusehdotusta on selkeytetty keskeisin osin. Lausunnonantajista Lapin Liitto ja ympäristöministeriö esittävät myös jatkoselvitystä kuntien mahdollisuudesta osoittaa matkailupalveluiden tarpeeseen osia kaavateistä moottorikelkkaliikenteen käyttöön.

Asetusluonnos on ollut tarkastettavana oikeusministeriössä ja tarkastuksen perusteella tekstin jäsentely on uudistettu siten, että pykälän tulkinta olisi mahdollisimman yksiselitteistä.

Yksityiskohtaiset perustelut

- 11 § Asetuksen 11 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi ja uudelleen jäsennettäväksi. Uudelleen muotoiltu 1 momentti kattaisi viisi alakohtaa, joista johdanto-osa sekä a- ja b-kohta perustuisivat nykyisin voimassaoleviin säädöksiin ja siten poikkeukset käyttää tietä tien ylityksen tai kuljetustehtävän vaikeuden vuoksi säilyisivät ennallaan. Uusilla c-e kohdilla laajennettaisiin moottorireellä ja muulla maastoajoneuvolla oikeutta käyttää tietä tilapäisesti tarpeellista varovaisuutta noudattaen myös, jos siihen on liittävä polttoainetta sen käyttömaaston välittömässä läheisyydessä olevalla yleiselle liikenteelle tarkoitettulla alueella tai jos se on tällaisella alueella siirrettävä tieliikenteeseen tarkoitettu ajoneuvosta maastoon tai jos sitä on säilytettävä tällaisella alueella sijaitsevilla pysäköintipaikalla. Maininta oikeudesta muutoinkin tilapäisesti käyttää tietä poistettaisiin ja jatkossa tilapäinen käyttö olisi sallittu yksiselitteisesti vain edellä tarkemmin määritellyissä tapauksissa. Aiempi 1 momentin loppuosa muodostaisi jatkossa 2 momentin ja aiempi 2 momentti siirtyisi vastaavasti 3 momentiksi.

Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1.11.2006.